

1882

KONYA TİCARET ODASI
KONYA CHAMBER OF COMMERCE

Özel Sağlık Sigortası ve Bireysel Emeklilik

Gizem ERİM ÖZÇELİK

Ekonomik Araştırmalar ve Proje Müdürlüğü

KONYA
Temmuz, 2022
www.kto.org.tr

İÇİNDEKİLER

1. ÖZEL SAĞLIK SİGORTASI	1
2. ÖZEL SAĞLIK SİGORTASI VERGİ İNDİRİMİ	2
3. BİREYSEL EMEKLİLİK SİSTEMİ	3

1. ÖZEL SAĞLIK SİGORTASI

Özel sağlık sigortası; anlaşma dahilinde faydalanılabilen, sağlık hizmetlerini garanti altına alan, beklenmedik bir hastalık ya da kaza sonucu ortaya çıkabilecek sorunlar için tanı ve tedavi gerektiren sağlık hizmeti giderlerini karşılayan bir sigorta türüdür.

Özel sağlık sigortası primi hesaplanırken; yaş, cinsiyet, yaşanan şehir ve sağlık durumu göz önünde bulundurulmaktadır. Ayrıca özel sağlık sigortası poliçesi için belirlenen teminat kapsamı, limit, katılım payı oranı ve anlaşmalı kurum ağı ödenecek primi etkilemektedir. Kriterler şu şekildedir:

Yaş: Bebekler ve çocuklar özellikle mevsim geçişlerinde daha sık hastalandıkları için sağlık harcamaları daha yüksektir. İleri yaştaki kişilerin de kronik hastalık geliştirme riski daha yüksektir. Bu yüzden bebekler, çocuklar ve ileri yaştaki kişiler için özel sağlık sigortası primi daha yüksek hesaplanır. Ancak genç ve sağlıklı kişilerin risk grubunda yer almamasından dolayı özel sağlık poliçesine ödeyeceği prim daha düşük olur.

Cinsiyet: Kadın ve erkeklerin hastalıklara karşı direnci farklıdır. Bazı hastalıkların görülme riski kadınlarda yüksekken erkeklerde daha düşük olabilir. Genellikle kadınlar sağlık hizmetlerine daha çok ihtiyaç duyduğundan, erkeklere göre daha yüksek prim ödemek durumunda kalmaktadır.

Yaşanan Şehir: İstanbul, Ankara, Kocaeli, İzmir ve Bursa gibi büyük şehirlerde yaşayan kişiler için özel sağlık sigortası fiyatları yüksek çıkmaktadır. Çünkü büyük şehirlerde özel hastane maliyetleri daha yüksektir. Ancak küçük şehirlerde özel hastane maliyetleri daha kontrollü olduğundan fiyatlar da daha düşük hesaplanmaktadır.

Sağlık Durumu: Herhangi kronik bir hastalığı bulunmayan kişiler risk grubunda yer almamaktadır. Sigorta şirketleri risk grubunda yer almayan kişiler için daha makul fiyatlar belirlemektedir. Ancak kronik bir hastalığı olan kişinin komplikasyon geliştirme riski daha yüksek olduğundan ödenecek prim artabilir.

Teminat Kapsamı: Özel sağlık sigortası kapsamı oldukça geniştir, birçok sağlık hizmetini güvence altına almaktadır. Poliçeye eklenen her ek teminat artı prim olarak yansıyacaktır.

Teminat Limitleri: Poliçede yer alan teminatlar için belirlenen limitler primi etkileyen en önemli faktörlerdendir. Limitli bir poliçe ile limitsiz bir poliçe arasındaki fiyat farkı her zaman yüksektir.

Katılım Payı Oranı: Sigortalı dilerse sigorta şirketi ile tıbbi harcamalarını paylaşabilir. Eğer %20 katılım payı oranına sahip bir poliçe oluşturulduysa, tedavi masraflarının %80'i sigorta şirketi tarafından karşılanacaktır. Geriye kalan %20'lik pay sigortalıya ait olacağından poliçeye ödenecek prim de düşecektir. Ancak tüm sağlık masraflarının sigorta şirketi tarafından üstlenilmesi istenirse, özel sağlık sigortası fiyatları yükselecektir.

Anlaşmalı Kurum Ağı: Özel sağlık sigortası satın alırken anlaşmalı sağlık kurumu ağı belirlenir. Her sigorta şirketinin özel sağlık sigortası için belirlediği en az 2 farklı kurum listesi bulunur. Bu kurum listelerinin farkı ise belirli hastanelerin dahil olup olmaması ile ilgilidir.

Özel sağlık sigortasına ödenecek toplam prim üzerinden %15 vergi iadesi alınabilmektedir.

2. ÖZEL SAĞLIK SİGORTASI VERGİ İNDİRİMİ

Özel sağlık sigortası kapsamı; kişiye yatarak tedavi veya ayakta tedavi seçenekleri ile hastane ve doktor seçme olanağı tanıyan, en iyi sağlık hizmetini almasını sağlayan sigorta ürünüdür. Özel sağlık sigortasının avantajları arasında; sigorta ürününde herkes için ayrı ücretlendirme yapılması, ihtiyaç olan teminatlar ve seçilen limitler kapsamında primlerin belirlenmesi gibi kolaylıklardır. Ayrıca özel sağlık sigortası vergi indirimi ile sağlık sigortası prim ödemelerinin vergiden düşürülmesi avantajlardan biridir. Gelir vergi indirimi, sağlık güvencesi satın almak için teşvik edici bir unsurdur.

Özel sağlık sigortası vergi indirimi, sağlık sigortası yaptırılmasının teşviki amacıyla %5 olan vergi indirimi 2013 yılından itibaren %15'e artırılmıştır. Vergi indirimi hesaplaması brüt maaşınıza göre değişmektedir. Buna göre vergi indirimi hesaplama örneğin; ayda 3000 lira brüt maaş alan bir kişi 450 lirayı vergi indirimi olarak alabilmektedir. Yani kişi sağlık sigortası primi olarak ödediği 450 lirayı tamamen vergiden düşebilmektedir.

Vergi iadesi sırasında vergi indirimini düzgün bir şekilde talep etmek önemlidir. Çünkü bu sırada yapılacak olan herhangi bir hata sonradan sıkıntıya sebep olabilir.

Özel Sağlık Sigortası Vergi İndirimi Alınamayacak Durumlar:

- **Özel sağlık sigortası priminin ödememesi durumunda gelir vergi indirimi hakkı kaybedilir:**

Ailelerin özel sağlık sigortalarındaki vergi menfaatlerini kaybetmelerindeki en önemli sebep prim ödemelerini yapmamalarıdır. Sağlık sigortasının yenileme döneminde, prim ücretinin ödenmemesi, kazanılan vergi indirimi hakkının kaybedilmesi demektir.

- **Birinci derece yakınlar dışında diğer aile üyeleri için vergi iadesi alınmamaktadır:**

Memurlar, işçiler, serbest meslek sahipleri, esnaflar, iş yeri sahipleri vergi indiriminden yararlanabilmektedir. Kişinin kendisi için ödediği sigorta primlerinin yanı sıra aile üyeleri için ödediği sigorta primleri için de vergi indiriminden yararlanma hakkı bulunmaktadır.

Vergi yasalarına göre; kişinin kendisi ile birlikte eşi, çocukları ve anne\babası da teminat altına alınabilir ve vergi indiriminden yararlanabilir. Bu kişilerin dışında kalanlar için (kardeş, büyükbaba, torun vb.) gelir vergi indirimi talebinde bulunulamaz. Birinci derece ilişkiler dışında özel sağlık sigortası primi ödense dahi vergi iadesi talep edilemez.

- **İşverene kanıt sunulmadığında vergi iadesi alınamamaktadır:**

Çalışan kişiler kendileri ve aileleri için yaptıkları özel sağlık sigortasına yönelik ödedikleri primi iş yerine bildirip muhasebe kaydını yaptıktan sonra, ödenen aylık primin çalışanın aldığı aylık brüt ücretin %15'ini ve ödenen yıllık prim tutarının yıllık asgari ücret tutarını geçemeyecek şekilde vergi matrahında belirtilmektedir. Vergi indirimi, çalışanın net maaşına eklenmektedir.

- **Çoklu yıllar için özel sağlık sigortası primi ödenmesi durumunda, sadece bir yıl için ödenen tutar üzerinden vergi indirimi alınmaktadır:**

Özel sağlık sigortası vergi indirimi, ödeme bazlı alınabilmektedir. Örneğin; bugün yıllık prim ücreti 1.370 TL olan özel sağlık sigortası satın alınmış olsun. Satın alırken de bir sonraki yıl için de prim ücreti ödensin. Yani toplamda 2.740 TL ödendi. Fakat bu yıl sadece yıllık prim ücreti 1.370 TL olan sigorta için vergi indiriminden faydalanılabilir. Sonraki yıl için herhangi bir vergi indirimi alınamaz. Bu yüzden özel sağlık güvencesi satın alırken bir yıllık almak, vergi indiriminden yararlanmak için daha faydalı olacaktır.

- **Primin nakit olarak ödenmesi durumunda vergi iadesi alınamayabilir:**

Özel sağlık güvencesi için prim ödemesi yaparken, nakit ödeme dışındaki ödeme yöntemleri kullanıldığı takdirde, vergi indirimi alınabilmektedir. Eğer nakit ödeme yapılarak özel sağlık sigortası satın alınırsa, vergi indiriminden yararlanmak için tahsilat makbuzunun kesinlikle alınması gerekmektedir.

3. BİREYSEL EMEKLİLİK SİSTEMİ

4632 sayılı Bireysel Emeklilik Tasarruf ve Yatırım Sistemi Kanunu ile yürürlüğe konulan Bireysel Emeklilik Sistemi, kısaca BES, düzenli olarak yapılan tasarruf ve neticesinde oluşan birikimlerin ileri bir vadede aylık düzenli maaş veya toplu para ile geri ödenmesini kapsayan sistemi düzenlemektedir. Sistem, bireylerin her ay düzenli tasarruf yapmasını gerektirmektedir. Birikimler, özel sigorta şirketleri tarafından tayin edilen portföy yönetim şirketlerince oluşturulan yatırım fonları nezdinde değerlendirilerek nemalandırılmaktadır. Türkiye'de ilgili kanun gereğince Bireysel Emeklilik Sistemi, yine ilgili kanun hükmüne uygun olarak kurulan bireysel emeklilik sigorta şirketleri tarafından hazırlanan poliçeler kapsamında yürütülür.

Bireysel Emeklilik Sistemi'nin SGK ile ilgisi yoktur. Çalışanların emekli olduktan sonra SGK dışında ek bir gelir elde etmesini hedefleyen sistem, SGK'nın sunduğu sağlık hizmetleri başta olmak üzere diğer ilgili SGK hizmetlerini de sunmaz. Aktif olarak çalışmaya başlayan ve SGK sistemine dâhil olan herkes, BES sistemine kayıt olmak zorundadır. Cayma hakkını kullanabilmek için emeklilik planı başladıktan sonra 60 gün içerisinde karar verip, cayma hakkını kullanmak için başvurmak gerekmektedir.

Devlet, her ay ödenen prim tutarının ya da bir diğer deyiş ile tasarruf miktarının %30'u oranında katkı payını ödemektedir. Ancak, devletin bir yıl içerisinde yapacağı katkı payı ödemelerinin toplamı, yıllık asgari ücret toplamının %30'unu geçemez. Emekli olmak için ise sistemde en az 10 yıl kalmış olmak ve 56 yaşını doldurmuş olmak gerekmektedir.

- **Bireysel emeklilik sisteminde personelin avantajı:**

Çalışan katkı payı; çalışanın 5510 sayılı Kanununun 80 inci maddesi çerçevesinde belirlenen prime esas kazancının (kamu çalışanları için emeklilik keseneğine esas aylığının) %3'üne karşılık gelen tutardır. 506 sayılı Kanun'un geçici 20'nci maddesi kapsamında kurulmuş olan sandıkların iştirakçisi olan çalışanlar içinse bu çalışanların bağlı bulunduğu sandığa, katılım payı, kesenek veya diğer adlar altında ödediği tutarların hesaplanmasına esas kazancının %3'üne karşılık gelen tutardır.

- **Bireysel emeklilikte özel sağlık sigortası var mı?**

2017'de yayımlanan bir yönetmelik ile bireysel emeklilik şirketlerine 'sağlık kapısı' yeniden açıldı. Emeklilik şirketlerine sağlık sigortası satma izni çıkmıştır. Hazine, emeklilik şirketlerinin hastalık-sağlık sigortalarında ruhsat alabilmelerine olanak sağlarken, aynı zamanda hayat sigortası ruhsatı olan emeklilik şirketlerinin tehlikeli hastalıklar ve sürekli sakatlık teminatlarını da verebilmelerinin önünü açmıştır.

2021 yılında Bireysel Emeklilik Sistemi'nde bir düzenleme daha yapılarak eğitim, sağlık, ferdi kaza, hayat gibi sigorta ürünleri BES'e entegre edilmiştir. Bu düzenlemeyle birlikte emeklilik şirketleri bireysel emeklilik sistemine giren ya da sistemde mevcut katılımcılara BES'i de kapsayan 'bütünleşik paketler' sunabilecek hale gelmiştir. İstendiği takdirde hem BES, hem de sağlık sigortası içeren tek bir paket ürün alınabilmektedir. Bu yeni yönetmelik işveren katkılı emeklilik planlarını kapsamamaktadır. BES uzun vadeli bir sistem, sağlık ürünleri ise her yıl yenilenmesi gereken bir sistemdir.